

lenni akaró zsidó önmagával meghasonlott alakja, akinek esdön kinyújtott keze erőtlenül hanyatlik vissza, tipikus jelensége e kornak. Első jelentékenyebb költője, Kiss József, jellemzően festi a meghasonlottság e lelkiállapotát. — A fényes üzletek cégtábláin keresve is alig lehet magyar nevet találni... A vidéki városok változatlanul őrzik barokk-korbeli képüket és biedermeier-életformájukat. — A fényes Dunapart nem vesz tudomást a munkásosztályról, aminthogy nem hat el hozzá a Pesttől keletre elterülő Alföld szíve dobogása sem. — Mint megvívhatatlan fellegvárak emelkednek ki az Akadémia és a Kisfaludy-Társaság, a „hivatalos irodalom“ székhelyei. — A *Budapesti Szemle* olvasói fogytán fogytak. — A Petőfi-Társaság maga is hovatovább konzervatívvá válik. — Az akadémikus Pekár franciaizlésű, könnyű novellái nem sokban, különböznek a „kívülmaradt“ zsidó származású írók elbeszélő termékeitől... — Kiss József pedig sokszor nemzetibb hangú költő, mint akárhány kisfaludysta. — A magyar irodalom a forrongó magyar társadalom bomlasztó átkát hordja méhében. Mily dőreség volna ezért az irodalmat okolni! — (A nyugatosokról:) Nem nyelvrontást hoznak, hanem a költői magyar nyelvnek fölfrissülését. Nyelvi vívmányaink nélkül ma lapos és üres volna még az értekező próza, sőt a köznyelv is. Nyugatosságuk nem a magyar hagyományoktól való gyökértelen elszakadást jelenti, hanem a modern világirodalmat átfogó szélesebb horizontot. — Karinthy Frigyes fölülemelkedik fajon és nemzeten anélkül, hogy magyartalanná válnék. Hiszen magyar szó tolmácsolja. Ha magunkénak vallottuk Janus Pannoniust és a reneszansz-költők sokszor sikamlós, latinnyelvű költészetét, mennyivel inkább miénk ez az irodalom, habár költőit nem tulipántos bölcső ringatta. Amint Budapestet nem törölhetjük el és nem is kívánjuk eltörölni a föld színéről, amint el kell ismernünk, hogy a magyar zsidóság immár integráns rétegét teszi a magyar társadalomnak, úgy nem zárhatjuk ki azt az irodalmat sem a magyar szellemi fejlődés áramából, amelyet Budapest és a magyar zsidóság termelt. Nyelvében ez sokszor idegenszerű; erkölcsében gyakran távol áll a magyar klasszikusok nemes puritanizmusától, nem is hozott időtálló alkotásokat, mégis dokumentum: egy vajdó, chaotikus magyar korszak dokumentuma.

ROTARY.

Kommentár nélkül közöljük az alábbi levelet, amit egy szegedi rotariánus kapott a budapesti Rotary Club elnökségétől:

Kedves Barátom! — Eördeogh Virgil barátom kívánságára és Rotary-kötelességem szerint kérlek, hogy Te is állj be azok közé, akik mindenféle rágalom és babona ellen tiltakoznak. A legcsudálatosabb az, hogy amikor Olaszországban, amellyel Magyarország ma a legjobb viszonyban van, a fasiszmus a Rotaryt szemelte ki annak a szervezetnek, amely által mindennemű tilos organizációt, a szabadkőművességet is, visszaszorít, illetőleg kiirt, amikor a fasiszta kormány maga belemegy a Rotaryba s annak fővédnöke az olasz király, tagja öt királyi herceg, akik közül a trónörökös állandóan jár is a Rotaryba,akkor még mindig időtlen nemzetköziséggel és szabadkőművességgel vádolnak minket. Ugyanezeket a szabakat elmondtam Gömbös miniszterelnök úrnak is, aki ezt tudomásul vette és

örömmel adta meg a felhatalmazást arra, hogy az Általad is ismert Rotary-körlevelet szétküldjem. Még csudálatosabb azonban, hogy én hét esztendő óta minden szabad időmet a Rotary fejlesztésére fordítom és soha sem diplomácia, sem sajtó a magyar igazságnak annyi szolgálatot nem tett, mint a Rotary, mert hiszen minden országban a legkiválóbbak gyűlnek össze a Rotaryban minden clubban. Eddig már 2000 clubban ismertettük a magyar igazságot és sikerült ügyünknek minden társadalmi osztályt megnyerni. És akkor épen Szegedről kapom állandóan a kifogásokat, amelyeket rosszul informált emberek terjesztenek a Rotary ellen.

Hogy a vallási és felekezeti szempontot is kiemeljem, közlöm Veled, hogy hét év előtt a budapesti club katolikus tagjai tisztelegtek Serédi Jusztinián hercegprimás őminenciájánál, aki teljes megértést tanúsított a mi hazafias munkánk iránt, csupán az ellen tett kifogást, hogy katolikus papok is belépjenek a Rotaryba. Ezzel szemben Ausztriában — miután a Szentszék egyházkörzeti kérdéssé tette a Rotary-val szemben való eljárást — a Rotary évi gyűlését a salzburgi érsek fogja megáldani. Olaszországban és Franciaországban pedig, mindkét államban katolikus püspökök jelentek meg a Rotaryban és a Rotariánusokkal együtt le is fotografáltattak.

Az a reményem van, hogy a Te és a szegedi club fáradozásának sikerülni fog a támadásokat elhallgattatni és kérlek, hogy leveletem minél szélesebb körben ismertetni szíveskedjél.

Maradtam igaz híved.

(Budapest.)

Hegedüs Lóránd.